

Kłęski żywiołowe i epidemie na Dalekim Wschodzie

Cholera dziesiątkuje ludność Szanghaju

SZANGHAJ, 12. 9. Cholera, która wybuchła przed dwoma tygodniami, przybrała rozmiary epidemii. W koncesji międzynarodowej zarejestrowano 500 wypadków cholery, w koncesji francuskiej 300. Epidemia szerzy się głównie wśród Chińczyków, chociaż już wydarzyło się 5 wypadków tej choroby wśród Europejczyków, w tej liczbie dwa śmiertelne.

Epidemia zaczyna przybierać groźne rozmiary z powodu napływu uchodźców z ogarniętych wojną dzielnic i okolic Szanghaju.

TOKIO, 12. 9. Według agencji Domei, przeszło 4 tys. rannych żołnierzy chińskich znajduje się obecnie w szpitalach na obszarze międzyr. koncesji w Szanghaju. Przeszło 3 tys. umieszczono w szpitalach na terenie koncesji francuskiej.

Lotnictwo chińskie straciło ogółem 200 samolotów, co odpowiada 2/3 wszystkich sił lotniczych Chin.

TOKIO, 12. 9. Skutki onegdaj-

szego tajfunu dały się szczególnie odczuć na południowym wschodzie Japonii, gdzie setki osób zostało rannych, 24 zabitych ustalono dotychczas oficjalnie,

liczba ich niewątpliwie wielokrotnie większa. 3000 domów uległo kompletnemu zniszczeniu. Na wyspie Kiu-Siu fala wysokości 8 m. zmyła pociąg towarowy z szyn.

MLECZARNIA DANGLA Obłady jarskie 80
Szpitalna 7

Niemcy chcą kolonii dla honoru i mają robotę na 60 lat

Mussolini zobaczy manewry jesienne

NORYMBERGA, 12. 9. Kanclerz Hitler odbył dziś rozmowę z przedstawicielami prasy zagranicznej, w której poruszył kilka ważnych zagadnień polityki międzynarodowej. Niemcy — mówił Hitler — nie ży-

wią wrogich zamiarów wobec żadnego narodu. Gdyby świat wiedział, ile pracy Niemcy mają przed sobą, to na pewno uspokoiłyby się. W ciągu następnych 30—60 lat kanclerz przewiduje budowę 40 tys. km. autostrad, poszerzenie istniejącej sieci dróg od 9 do 12 m., wielką rozbudowę Berlina i mnóstwo innych projektów, których wykonanie wymaga wewnętrznej i zewnętrznej spójności.

Hitler wspominał następnie o prze-

łudnieniu Niemiec. Choć w Niemczech nie ma głodu, to jednak skutkiem przyrostu ludności dla 6—7 milionów mieszkańców brakuje żywności. Ten niedobór żywności powinien wyrównać produkty i surowce kolonialne. Hitler z naciskiem ponowił żądanie Niemiec w sprawie kolonii, oświadczając, że kwestia kolonii jest dla Niemiec kwestią honoru.

NORYMBERGA, 12. 9. Po apelu i przyjęciu defilady formacji S. A., S. S., oddziałów zmotoryzowanych i b. kombatanów narodowo-socjalistycznych, Hitler wygłosił krótkie przemówienie przeciw komunizmowi. Po przemówieniu szefa sztabu S. S. Lutze, Hitler przyjął przedstawicieli prasy zagranicznej, a następnie odebrał na placu miasta defiladę wszystkich formacji partyjnych, przybyłych do Norymbergi. Defilada trwała ok. 4 godzin.

Po zakończeniu zjazdu partyjnego Hitler uda się na kilkudniowy pobyt do Obersalzbergu skąd powróci do Berlina. W Berlinie kanclerz pozostanie do 25 bm., t. j. do dnia przyjazdu Mussoliniego do Monachium, którego przyjmować tam będzie osobiście.

Następnie kanclerz Hitler uda się wraz z Mussolinim na manewry jesienne, by następnie wrócić do Berlina.

Czy wyjaśnienie zagadki „piratów”?

Rosjanie sami torpedowali... własne statki

Tajemnicza łódź podwodna uszkodzona — załoga dusi się

BUKARESZT, 12. 9. Z Konstancji donoszą: Załoga rumuńskiego statku „Alba Julia”, który powrócił wczoraj z zachodniej części morza Śródziemnego, potwierdza sensacyjne doniesienie o storpedowaniu sowieckiego statku „Timiriazew”.

„Timiriazew” został — wedle tych doniesień — storpedowany przez sowiecką łódź podwodną, względnie zatopiony przez własną załogę, a cała awaria była z góry ukartowaną prowokacją.

Pomimo, że statek sowiecki znikł całkowicie pod wodą w niespełna 10 minut, nie tylko cała załoga uratowała się, ale zdążyła załadować do łodzi cały swój bagaż osobisty. W fachowych kołach portowych morza Śródziemnego — jak twierdzi załoga statku „Alba Julia” — panuje przekonanie, że Sowiety w celach prowokacyjnych zatapiają swoje statki, wybierając do tego celu okręty przestarzałe, nie przedstawiające większej wartości.

Zagadkowa łódź

MADRYT 12. 9. „United Press”,

donosi: Urzędnicy stacji morskiej w Kartaginie mieli odkryć nad hiszpańskim wybrzeżem śródziemnomorskim — (bliźszego określenia miejscowości brak) uszkodzoną łódź podwodną, leżącą o kilka metrów pod powierzchnią morza. Załoga tej łodzi ma podobno jeszcze żyć, nie może się jednak o własnych siłach wydostać z łodzi. Powietrze, którym załoga oddycha, staje się z godziny na godzinę coraz gorsze.

W oficjalnych kołach tutejszych odmawiają potwierdzenia, względnie zaprzeczenia tej wiadomości. Nie można również uzyskać żadnych danych co do tożsamości tej łodzi podwodnej.

Niezadowolenie komunistów

PARYŻ, 12. 9. Szybkie zakończenie śródziemnomorskiej konferencji w Nyon i osiągnięcie porozumienia wywołało w Paryżu ogromne zadowolenie. Jedynie tylko prasa komunistyczna komentuje wynik konferencji śródziemno-

morskiej z wyraźnym niezadowoleniem, odnosząc się sceptycznie do jej uchwali. Poza dziennikami komunistycznymi, wyraźnie niezadowolonymi z tego, że okręty sowietkie nie będą zaproszone do żadnej akcji na morzu Śródziemnym, cała bez wyjątku prasa i szerokie koła polityczne Paryża omawiają wyniki z dużym zadowoleniem, podkreślając jako jeden z naczynych objawów, że współpraca angielsko-francuska może okazać się skuteczną i że nie tylko oś Berlin — Rzym, ale również oś Paryż — Londyn zdolna jest do „szybkiego, energicznego i skutecznego działania”.

BERLIN, 12. 9. Porozumienie w Nyon było pewną niespodzianką dla niemieckich kół politycznych. Nie usprawiedliwiło ono bowiem skrajnie pesymistycznych przewidywań, że również Sowiety mogą być dopuszczone do udziału w kontroli. Porozumienie, zdaniem kół tutejszych, oznacza bądź co bądź porażkę Moskwy, która nie zdołała przeformować żadnego ze swych żądań.

Schacht ustępuje w najbliższych dniach

BERLIN, 12. 9. Krążące już od dawna pogłoski o ustąpieniu Schachta nabierają coraz więcej prawdopodobieństwa. Goering obejmuje kierownictwo nad wykonaniem 4-letniego planu, obejmującego wszystkie zagadnienia gospodarcze. Wobec tego Schacht jest już niepotrzebny. Zresztą był on zawsze „tymczasowym” ministrem gospodarki.

Schacht ma też ustąpić ze stanowiska prezesa Banku Rzeszy, bo finansowa polityka Niemiec nie odpowiada już jego poglądom. Zmiany te nastąpić mają już w najbliższych dniach.

Nie list, lecz oświadczenie

Nie Mussoliniego, lecz hr. Ciano

Nie do Chamberlaina, lecz do Ingrima

RZYM, 12. 9. Ministerstwo spraw zagranicznych wyjaśnia urzędowo, że od czasu ostatniego orędzia Mussoliniego z sierpnia br. żaden inny list szefa rządu włoskiego nie został skierowany do premiera brytyjskiego, ani też innej osobistości politycznej Anglii. Wszelkie pogłoski, jakoby premier Chamberlain otrzymał jakiś wczoraj nowy list Mussoliniego pozabawione są więc wszelkich podstaw.

LONDYN, 12. 9. W związku z wczorajszym doniesieniem Evening Standard, jakoby Mussolini wystosował nowe pismo odręczne do premiera Chamberlaina, w brytyjskich kołach politycznych oświadczają, iż nie chodzi o pismo osobiste Mussoliniego do Chamberlaina, lecz jedynie o rozmowę, jaką w piątek minister Ciano od-

był z brytyjskim charge d'affaires Ingramem w Rzymie. Treść tej rozmowy na prośbę min. Ciano z polecenia Mussoliniego podano bezpośrednio do wiadomości premiera Chamberlaina, jako pogląd osobisty szefa rządu włoskiego. (Por. „To jest tak” — pisanie przed otrzymaniem tych depesz).

Sesja Ligi Narodów

Chińczycy odwołują się do Ligi

GENEWA, 12. 9. W poniedziałek o godz. 11-ej przed południem nastąpi otwarcie zwyczajnej rocznej sesji zgromadzenia Ligi Narodów. Drugie posiedzenie odbędzie się po południu. Sesję

Zgromadzenia otworzy przewodniczący Rady Ligi delegat Hiszpanii Alvarez del Vayo, który w mowie inauguracyjnej poruszy pewną sprawę hiszpańskiej wojny domowej.

GENEWA, 12. 9. Apel Chin do Ligi Narodów wręczony dzisiaj wieczorem w sekretariacie Ligi Narodów, oparty jest na artykułach 3, 10 i 17 paktu Ligi Narodów. Delegacja chińska podkreśla, że prawdziwą przyczyną japońskiej inwazji Chin jest zaborcza polityka Japonii, dążąca do hegemonii w Azji i na Oceanie Spokojnym. Kryzys na Dalekim Wschodzie jest według apelu chińskiego kryzysem światowym.

Obserwator gen. Franco

GENEWA, 12. 9. Przybył tu półoficjalny obserwator rządu gen. Franco, hr. Alba, który nawiązał szereg kontaktów politycznych.

Ozon w Poznaniu przystosowany do potrzeb terenu

POZNAN, 12. 9. Odbył się tu zjazd organizacji wielkiej O. Z. N., na którym gen. Galica wygłosił mowę, obliczoną na zjednanie sobie poznaniaków, t. j. podnosząc ich zasługi. Gen. Galica ponowił zapowiedź zmiany ordynacji wyborczej: „Jak już na zjeździe w Krakowie zaznaczyłem — mówi — Obóz Zjednoczenia Narodowego, w oparciu o swe konstytucyjne i demokratyczne założenie ideowe, dążyć będzie do zmiany obecnej ordynacji wyborczej do celów ustawodawczych. Osiągnięcie tego zamierzenia niewątpliwie rozładuje i zbliży do siebie istniejące w tej chwili rozbieżności polskiego życia”.

Na uwagę zasługuje też zdanie o zasadzie niepodzielności gospodarstwa. „W interesie całej gospodarki rolnej tutejszego terenu leży utrzymanie zdrowej i jedynie celowej zasady istnienia warsztatów silnych, nie rozdzielanych działami rodzinnymi”.

Fakt, że gen. Galica ponownie pod-

Demonstracja lekarzy polskich

ŁÓDŹ, 12. 9. W niedzielę, dnia 12 bm. odbyło się w Łodzi wielkie zgromadzenie łódzkiego obwodu Związku Lekarzy przy udziale ok. 300 osób.

Dr. Skusiewicz w imieniu lekarzy - Polaków poparł wniosek o zlikwidowanie łódzkiego oddziału Związku lekarzy i zaznaczył, iż wniosek ma na celu utworzenie odrębnej organizacji lekarzy - Polaków. Jednocześnie zgłosił wniosek, stwierdzający, że dalsza współpraca w Związku z lekarzami - żydami jest nie do pomyślenia, poczym Polacy wyszli z sali.

2.500 kaliszan w nowej stolicy wojewódzkiej

POZNAN, 12. 9. W niedzielę przybyła do Poznania dwoma pociągami popularnymi wycieczka kaliszan w liczbie około 2500 osób pod przewodnictwem prezydenta m. Kalisza, inż. Bujnickiego. W Poznaniu powitała gości tłumnie zebrana publiczność z wiceprezydentem miasta, inż. Runge. Z dworca wycieczka udała się pod Pomnik Wdzięczności, gdzie po przemówieniu ks. prałata Laborowicza z Kalisza złożono wieniec.

O godz. 22-giej wycieczka wyjechała do Kalisza.

za miejsce wysokości i milimetra przez szerokość jednej spacji (na wszystkich stronach po 6 spacji): na 1-ej stronie — 1 zł w tekście (wśród artykułów) — 70 gr., w reklamach (wśród ogłoszeń) — 50 gr. na ostatniej stronie — 60 gr. Notatki reklamowe — 1 zł. Komunikaty i wyjaśnienia — 1,50 zł., opis specjalne — 3 zł., lektarskie 30 gr. Nekrologi po 20 gr. Drobną po 20 gr. za wyraz, duże liter — w ogłoszeniach „drobnych” liczą się oddzielne wyrazy. — (tłusty druk — podwójnie. Notatki reklamowe oznacza się cyfrą (N.), a komunikaty wyjaśnienia cyfrą (K.). Za terminy druku ogłoszeń Administracja nie odpowiada.

Dział ogłoszeń: Al. Jerozolimska 3a — biuro czynne od godz. 9 rano do 6 wiecz. Tel. 72733

Echa wojny wśród esperantystów

Dwutygodniowa rozprawa „przy drzwiach zamkniętych”

przed trybunałem p.p. Oberlendera, Oberrotmana, Weintala i in.

Bronisław Bohdan Wyszyński, dyrektor gabinetu Ministerstwa Komunikacji, prez. Stow. Turystycznego Esperantystów w Polsce (S. T. E. P.), oraz prez. Komitetu Organizacyjnego 29-go Jubileuszowego Międzynarodowego Kongresu Esperantystów i 14-go Międzynarodowego Kongresu Ociemniałych Esperantystów, odbytych w ub. miesiącu w Warszawie, wytoczył proces następującym osobom i organizacjom: Edwardowi Wiesniedowi, Isajowi Dratwerowi, Eugenii Pasztejn, dr. Paulinie Muszkatblat, Melanii Sznfeld, Jakubowi Garbarowi, Juliuszowi Lindensztaowi, Julianowi Landmanowi i Bianca Neufeld, oraz stowarzyszeniom esperantycznym: „Konkordo” (Zgoda), Varsovia Esperantista Societo”, „Praga Esperantista Rondo” i „Vltroj Domoj” (Szkłane Domy).

„Akt oskarżenia zarzuca powyższym osobom i instytucjom, iż „dopuszczyły się szeregu oszczerczych zarzutów wobec S. T. E. P. i wobec członka zarządu S. T. E. P. (Haliny Wiesniedowej)”. Dalsze oskarżenia zarzucają podsumowując: „karalne groźby szkolenia polskiemu ruchowi esperantycznemu za granicą, obliczone na szantażowanie społeczne członków zarządu S. T. E. P., uczestniczących w akcji na rzecz prac przygotowawczych organiz-

acyjnych, a w szczególności o intrygę, wyrządzoną H. Wiesniedowej w redakcji „Literatura Mondo” — w Budapeszcie, również obliczoną na zniesławienie”, oraz „o dopuszczenie się zarzutów nielojalności w stosunku do członka zarządu S. T. E. P. (H. Wiesniedowej)”. Powyższą sprawę rozpatrywał sąd

esperantów pod przewodnictwem adwokata Leo Belmonta. W skład kompletu sądzącego wchodził: dr. adw. Leon Oberlender, Stanisław Karolczyk, Adolf Oberlender i Benjamin Weintal. Rzecznikiem oskarżenia był Stefan Lubliner. Proces trwał 2 tygodnie. Wyrok nie był podany do wiadomości publicznej.

Obrady Kongresu Inżynierów we Lwowie

LWÓW, 12. 9. W niedzielę odbywał się we Lwowie pierwszy Ogólnopolski Kongres Inżynierów, zwołany do Lwowa w związku z 60-leciem istnienia najstarszej polskiej organizacji inżynierów — Polskiego Towarzystwa Politechnicznego. Na kongres przybyło około 2000 inżynierów z całej Polski. Nie brak również Polaków-inżynierów z zagranicy, wśród których żywe zainteresowanie budzi przybyła na zjazd specjalna delegacja inżynierów-Polaków z Ameryki.

Kongres rozpoczął się nabożeństwem w katedrze, po czym uczestnicy udali się na cmentarz Obrońców Lwowa, gdzie złożono wieniec. Właściwe otwarcie obrad zjazdu nastąpiło w gmachu Teatru Wielkiego. Inauguracyjne przemówienie wygłosił prezes Naczelnej Organizacji Inżynierów, p. wice-minister inż. Bobkowski. Po ukończeniu się prezydium zjazdu z przewodniczącym rektorem Jozsem na czele, odczytano liczne depesze powitalne, a m. in. i od członków Rządu. Z kolei kongres wysłał depesze hołdownicze.

W godzinach popołudniowych

rozpoczęły się obrady w poszczególnych sekcjach. W późnych godzinach wieczornych wojewoda lwowski dr. Bilyk wydał na cześć uczestników kongresu raut.

Wśród uczestników Kongresu kolportowano masowo numer ABC poświęcony zjazdowi, który był po prostu rozchwytywany. Wywołał on liczne komentarze ze względu na krytykę organizacji kongresu, znajdującą aprobatę u uczestników.

Zgon zasłużonego kapłana

W Warszawie (w Królikarni), zmarł ś. p. ks. Franciszek Jüttner, kanonik honorowy diecezji włocławskiej, b. prefekt gimnazjum Częstochowskiego, b. dziekan i proboszcz w Błazkach i Pabianicach, rektor kościoła w Królikarni, b. obywatel m. Piotrkowa Trybunalskiego, odznaczony krzyżem „Polonia Restituta”. Żył lat 77, w kapłaństwie — 54. Nabożeństwo żałobne za spokój duszy zasłużonego kapłana odbędzie się dziś w kościele w Królikarni, (Puławska 113 b.) o godz. 10 r., po czym zwłoki będą przewiezione samochodem do Jego rodzinnego miasta Piotrkowa Trybunalskiego.

Massaryk ciężko chory

PRAGA, 12. 9. Zdrowie b. prezydenta Massaryka uległo wczoraj wieczorem nagłemu pogorszeniu. Chory stracił przytomność. Lekarze skonstatowali zapalenie płuc oraz bardzo niskie ciśnienie krwi. Prezydent Benes oraz premier Hodza przybyli natychmiast do loża chorego. Massaryk chwilami traci przytomność. Temperatura chorego dochodzi do 39 stopni.

Wojewoda Bilyk u p. premiera

Jak mówią w kołach politycznych, tematem rozmowy między wojew. Bilykiem a p. premierem były sprawy obsady starostw.

REDAKCJA: Warszawa, Al. Jerozolimskie 121. Telefon 666-62 (sekretariat) 666-99 (ogólny). Oddział miejscowy „ABC” Al. Jerozolimskie 3 a. Tel. 88.333 przyjmuje interesantów codziennie w godzinach 16.30—19.30
ADMINISTRACJA: Warszawa, Al. Jerozolimskie 121. Tel. 309-33 Kantor prenumerat: Al. Jerozolimskie 3 a i pietro. Tel. 8-18-33. Zarząd i Dział Ogłoszeń: Al. Jerozolimskie 3 a. Tel. 727-33. Konto P. K. O. 23400
Skrzynka Pocztowa 745. Adres telegraficzny — ABC Warszawa.
PRZEDSTAWICIELSTWA: Łódź, Piotrkowska 163. Tel. 111-44. Biuro czynne w godz. 10—13 i 15—18. Poznań 27 Grudnia 2, Włocławek, Cyganki 34. Tel. 135.
PRENUMERATA: miejscowa (z odnośnieniem do domu) i na prowincję zł. 2,30 miesięcznie; wydanie B wraz z działami Sienkiewicza zł. 3,30 miesięcznie. Za granicą zł. 4,00 Wyd. B (z premią książkową) zł. 5,50 W Austrii, Czechosłowacji, W. M. Gdańsku i na Węgrzech cena prenumeraty jak w kraju.

Ceny ogłoszeń:

za miejsce wysokości i milimetra przez szerokość jednej spacji (na wszystkich stronach po 6 spacji): na 1-ej stronie — 1 zł w tekście (wśród artykułów) — 70 gr., w reklamach (wśród ogłoszeń) — 50 gr. na ostatniej stronie — 60 gr. Notatki reklamowe — 1 zł. Komunikaty i wyjaśnienia — 1,50 zł., opis specjalne — 3 zł., lektarskie 30 gr. Nekrologi po 20 gr. Drobną po 20 gr. za wyraz, duże liter — w ogłoszeniach „drobnych” liczą się oddzielne wyrazy. — (tłusty druk — podwójnie. Notatki reklamowe oznacza się cyfrą (N.), a komunikaty wyjaśnienia cyfrą (K.). Za terminy druku ogłoszeń Administracja nie odpowiada.

Dział ogłoszeń: Al. Jerozolimska 3a — biuro czynne od godz. 9 rano do 6 wiecz. Tel. 72733

Wydawca: Spółka Wydawnicza „ABC” Sp. z ogr. odp